

Handläggare:

Birgitta Hjelte

Yttrande över motion av Tove Sander (S) m.fl. angående personer med utvecklingsstörning och deras behov av hälso- och sjukvård

Ärendet

Landstingsstyrelsen har begärt att Hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motionen.

Ärendet har beretts i programberedningen för kroniskt sjuka och de stora folksjukdomarna.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att överlämna förvaltningens förslag

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens synpunkter

Motionärerna föreslår i motionen att Hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag

att kartlägga hur behov och eventuella mörkertal av habilitering ser ut bland barn och vuxna med utvecklingsstörning

att säkerställa att varje person med utvecklingsstörning har tillgång till en allmänläkare som innehar specifika kunskaper om utvecklingsstörning

att i dennes läkares uppdrag ska ingå regelbundna hälsokontroller i enlighet med internationella rekommendationer, översyn av läkemedel samt vid behov konsultera annan specialistkompetens.

Motionären anför att det i Stockholms län sannolikt finns ett mörkertal av personer med utvecklingsstörning som inte har kontakt med habiliteringen och att vårdval Stockholm inte gynnar den här gruppen av patienter. I motionen framhålls också att personer med utvecklingsstörning har särskilda medicinska behov. Motionären hänvisar till en nyligen framtagen fokusrapport "Vuxna personer med utvecklingsstörning och deras behov av hälso- och sjukvård" från Stockholms läns landstings medicinska programarbete.

I fokusrapporten "Vuxna personer med utvecklingsstörning och deras behov av hälso- och sjukvård" beskrivs gruppens behov av vård och hur den tillgodoses idag samt förslag till förbättringar. Rapporten ska ses som utgångspunkt för utvecklingsarbete och som ett diskussionsunderlag. Inom kort kommer ett vårdprogram för barn, ungdomar och vuxna med ADHD, utvecklingsstörning och autismspektrumstörning. Vårdprogrammet innehåller riktlinjer för vård och behandling av personer med de olika diagnoserna.

I budget 2010 finns ett uppdrag att kartlägga antalet personer i Stockholms län som har en medfödd eller tidigt förvärvad funktionsnedsättning och deras behov av habilitering. I uppdraget ingår att belysa ett eventuellt mörkertal. För närvarande pågår en kartläggning av hur läkarmedverkan i habiliteringen är utformad i syfte att säkerställa läkarstödet i habiliteringsprocessen.

I husläkarverksamhetens uppdrag ingår att erbjuda alla länsinvånare möjlighet att lista sig hos en namngiven läkare inom den allmänmedicinska specialiteten. Denna rätt gäller samtliga invånare oberoende om funktionsnedsättning föreligger.

Specialister i allmänmedicin vid husläkarmottagningarna kan konsultera läkare med annan specialistkompetens när sådan behövs.

I uppdraget för husläkarverksamhet ingår att regelbundet genomföra översyn av patienters läkemedelsbehandling. Förtydligande skrivning gällande detta krav finns för patienter över 65 år och i kommande regelboksrevidering avser förvaltningen att pröva möjligheten att dessa krav även kan gälla andra målgrupper som t ex personer med utvecklingsstörning.

Specialisterna i allmänmedicin vid husläkarmottagningarna möter patienter i alla åldrar med hela spektrat av olika ohälsotillstånd. Dessa läkare har tillgång till kompetensstöd via VISS* (Vård I Samverkan I Stockholms län dvs en informationsbank innehållande bl a medicinsk information). I VISS finns information angående primärvårdens insatser till personer med utvecklingsstörning. Informationen ger stöd till läkarna när de möter patienter med utvecklingsstörning.

Förvaltningen har under den löpande uppföljningen av husläkarverksamheten konstaterat att det finns variationer i husläkarmottagningarnas tillämpning av VISS. Förvaltningen avser därför att i kommande regelboksrevidering förtydliga skrivningarna angående kraven på tillämpningen av VISS.

Centrum för Allmänmedicin (CeFAM) erbjuder primärvården i länet kompetensutveckling inom olika områden. Förvaltningen avser att under året initiera en dialog med CeFAM angående behovet av ökad kunskap om de särskilda behov personer med utvecklingsstörning har.

Motionärens frågor om regelbundna hälsokontroller i enlighet med internationella rekommendationer för personer med utvecklingsstörning kommer att undersökas vidare och diskuteras vid översyn av regelbok för husläkarverksamhet 2011.

Catarina Andersson Forsman

Olle Olofsson

Motion av Tove Sander m.fl. (S) om personer med utvecklingsstörning och deras behov av hälso- och sjukvård

Nyligen har det i en fokusrapport från det medicinska programarbetet konstaterats att barn och vuxna personer med utvecklingsstörning inte erbjuds en god och värdig hälso- och sjukvård inom SLL. Efter införandet av vårdval Stockholm har sannolikt situationen för dessa patienter förvärrats.

WHO uppskattar att förekomsten av utvecklingsstörning bland befolkningen i världen uppgår till 1-3 procent av befolkningen. Beroende på att en annan definition används i Sverige uppskattas förekomsten till att uppgå till 0,3 procent. Men systematisk och befolkningsbaserad dokumentation på området saknas. För Stockholms läns del vet vi dock att habiliteringen i SLL har få brukare per 1000 invånare jämfört med andra landsting. Specialistsakkunniga läkare har exempelvis vad gäller funktionshindrade barn konstaterat att det är 35-40 procent färre brukare i åldrarna 0-17 år inom Handikapp & Rehabilitering än riksgenomsnittet. Mot bakgrund av dessa antaganden finns sannolikt alltså ett stort mörkertal av personer med utvecklingsstörning som inte har kontakt med habiliteringen inom SLL.

Vårdval Stockholms uppdrag och ersättningsmodell gynnar inte patienter med sammansatta och komplicerade vårdbehov. Utvecklingsstördas särskilda behov av till exempel längre undersökningstid, tillgängliga och anpassade lokaler har små möjligheter att tillgodoses.

Personer med utvecklingsstörning har dessutom särskilda medicinska behov. Med många funktionsnedsättningar följer ofta en särskild sjuklighet såsom exempelvis hjärtfel vid Downs syndrom. Vidare löper personer med utvecklingsstörning större risk än andra för att insjukna i psykiska sjukdomar. Ett mycket stort antal vuxna personer med utvecklingsstörning står också på psykofarmaka under långa tider utan säker indikation och utan adekvat uppföljning. Fokusrapporten har därför gett förslag om att det bör säkerställas att både barn och vuxna personer med utvecklingsstörning får tillgång till allmänläkare utifrån deras särskilda behov.

Med anledning av ovanstående föreslår vi landstingsfullmäktige besluta

att ge Hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att kartlägga hur behov och eventuella mörkertal av habilitering ser ut bland barn och vuxna med utvecklingsstörning

att ge Hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att säkerställa att varje person med utvecklingsstörning har tillgång till en allmänläkare som innehar specifika kunskaper om utvecklingsstörning

att i denne läkares uppdrag ska ingå regelbundna hälsokontroller i enlighet med internationella rekommendationer, översyn av läkemedel samt att vid behov konsultera annan specialistkompetens.

Stockholm den 4 juni 2009

Tove Sander

Ingela Nylund Watz

Dag Larsson

Lars Dahlberg

Anna Kettner